

Helsingin kaupungin

väliaikainen

Kunnallishallintojärjestyssääntö.

Helsingin Työväenjärjestöjen Eduskunnan hyväksymä
maaliskuun p:nä 1918.

I LUKU.

Yleiset perusteet.

1 §.

Tämän väliaikaisen järjestyssäännön perustuksena on se tosiasia, että Helsingin kaupungin kunnallishallinnollinen järjestö-elimistö työväen vallankumousliikkeen voittokulun jatkuessa on aste asteelta lakannut toimimasta, jonka tähden järjestyneen työväen on yhteiskunnan järjestetyn toiminnan ylläpitämiseksi ollut otettava tehtäväkseen saattaa toimimasta lakanneet kunnallishallinnolliset järjestöelimet jälleen toimintaan.

2 §.

Toteuttaakseen edellämainitun velvollisuutensa ja täyttääkseen Suomen Kansanvaltuuskunnan, jolle Helsingin Työväenjärjestöjen Eduskunta on antanut tunnustuksen ja jonka se pääkaupungin vallankumouksellisen väestön edustuselimenä myös omalta osaltaan on valtuuttanut toimimaan Suomen täysivaltaisena vallankumoushallituksena, antamia määräyksiä ja säädöksiä sisähallintojärjestyksestä, on Helsingin Työväenjärjestöjen Eduskunta julistautunut

ylimmän kunnallisen vallan haltijaksi ja siinä ominaisuudessa antanut Helsingin Työväen Toimeenpanevan Komitean uudelleen toimintaan saattaa toiminnasta lakanneet Helsingin kaupungin kunnallishallintoelimet.

3 §.

Ylimmän kunnallisen vallan haltijana katsoo Helsingin Työväenjärjestöjen Eduskunta olevansa oikeutettu järjestämään kunnallisen vallan käytön tässä säädöksessä määritellyllä tavalla, jota saatetaan muuttaa ja tulkita ainoastaan Helsingin Työväenjärjestöjen Eduskunnan päätöksellä tai Suomen Työväen Pääneuvoston säätämällä ja Suomen Kansanvaltuuskunnan julkaisemalla lailla tai asetuksella tai Suomen Kansanvaltuuskunnan määräyksen kautta.

II LUKU.

Kaupunginvaltuusto.

4 §.

Valtuutettuja valitaan kuusikymmentä.

Valtuutettujen varajäseniä valitaan kaksikymmentä.

5 §.

Kaupunginvaltuutetut sekä kuusi tilintarkastajaa ja yhtä monta varatilintarkastajaa, joiden vaali toimitetaan valtuutettujen vaalin yhteydessä, valitsee Helsingin Työväenjärjestöjen Eduskunta tai muu sellainen sosialidemokratinen kaupungin vallankumouksellisen väestön edustuslaitos, jolle Helsingin Työväenjärjestöjen Eduskunta vaalin toimitamisoikeuden antaa.

Jos edellisessä kohdassa säädetyllä tavalla valittu valtuusto joutuu toimimaan niin kauvan, että se 6 pykälän mukaisesti on uudelleen valittava, on, jos se vallankumouk-

sen etuja vahingoittamatta voidaan tehdä, vaali toimitettava sosialidemokratisten puoluejärjestöjen kesken toimitetulla yleisäänestyksellä.

6 §.

Kaupunginvaltuutetut ja varajäsenet valitaan toimiinsa korkeintaan yhden vuoden ajaksi vaalin toimituspäivästä lukien. Ellei tämän ajan sisällä ole voitu toimittaa kaupunginvaltuutettujen vaaleja kansanäänestyksellä hyväksytyin valtiosäännön määräämässä järjestyksessä vahvistettujen kunnallislakien mukaan, valitaan valtuutetut edelleen edellisessä pykälässä säädetyllä tavalla.

7 §.

Valtuutetut saavat toimestaan korvausta valtuuston harkinnan mukaan, kuitenkin vähintään viisi markkaa kokoukselta ja niin että palkkio kaikille valtuutetuille on samansuuruinen.

8 §.

Valtuutetut valitsevat keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Jos puheenjohtaja tahi varapuheenjohtaja kuolee, muuttaa pois tahi muun laillisen syyn takia eroaa ennen toimikautensa loppumista, valittakoon toinen henkilö hänen sijaansa jälellä olevaksi ajaksi.

Toimitetusta puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan vaalista antakoon valtuusto kirjallisen ilmoituksen Lääninvaltuuskunnalle.

Valtuuston asiana on puheenjohtajan palkkion määrääminen.

9 §.

Valtuuston tulee kokoontua puheenjohtajan kutsumuksesta, milloin hän sen katsoo asiain käsittelemistä varten

tarpeelliseksi, taikka kun vähintään neljännes valtuutetuista tai Lääninvaltuuskunta tai Kaupungin Hallintolautakunta sitä häneltä pyytää.

Kesäkuussa pidettävässä valtuuston kokouksessa päätetään edellisen vuoden tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä. Joulukuussa pidettävässä valtuuston kokouksessa päätetään kunnan tulo- ja menoarvion vahvistamisesta seuraavaksi vuodeksi, valitaan henkilöt niihin kunnallisiin toimiin, jotka vuoden lopussa tulevat avoimiksi, ja jäsenet taksoitus- ja tutkijalautakuntiin.

10 §.

Kutsumus valtuuston kokoukseen on valtuuston määrättävällä tavalla julkaistava ja valtuutetuille ilmoitettava.

Kutsumuksessa tulee olla ilmoitus kokouksen ajasta ja paikasta ynnä kokouksessa käsiteltäviksi tulevista asioista.

Kutsumus sellaiseen kokoukseen, jossa valitaan jäseniä kaupungin taksoitus- ja tutkijalautakuntaan sekä määrätään taksoituslautakunnan jäsenten luku, tai vahvistetaan kaupungin meno- ja tuloarvio seuraavaa vuotta varten, tai tutkitaan kaupungin tilintarkastajain antamaa kertomusta, on annettava vähintään neljätoista päivää ennen kokousta. Kutsumus kaikkiin muihin valtuuston kokouksiin voidaan antaa viimeistään kokouksen edellisenä päivänä.

Kokousten ajasta on kirjallinen ilmoitus kaupungin Hallintolautakunnalle ja Raha-asiain Toimikunnan puheenjohtajalle annettava.

11 §.

Valtuusto älköön asiaa käsiteltäväksi ottako älköönkä päätöstä tehkö, ellei vähintään kaksi kolmannelta valtuutettujen koko lukumäärästä ole saapuvilla.

Jos puheenjohtaja, varapuheenjohtaja tahi jäsen ilman pätevää estettä jää tulematta kokoukseen taikka ilman sel-

laista syytä lähtee kesken pois, maksakoon kaupungin-kassaan sakkoa, puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja kymmenen sekä jäsen viisi markkaa. Jos kokous läsnäolevien vähälukuisuuden vuoksi jää pitämättä tahi on kesken lopetettava, olkoon sakko poissaoleville kaksinkertainen.

12 §.

Valtuuston kokouksessa älköön asiata otettako päätettäväksi, ennenkuin se on ollut Raha-asiain Toimikunnan tai jonkun muun toimikunnan, hallintokunnan tai toimihenkilön tai valtuuston asettaman 19 §:ssä sallitun valiokunnan taikka erityisesti valitun valmistusvaliokunnan valmisteltavana, paitsi jos kiireelliset asianhaarat jossakin tapauksessa toisin vaativat.

13 §.

Kaupungin Hallintolautakunnan ja Raha-asiain Toimikunnan puheenjohtajat taikka, jos heille sattuu este, se jäsenistä, jonka Hallintolautakunta tai Raha-asiain Toimikunta on siihen määrännyt, ovat velvolliset olemaan saapuvilla valtuuston kokouksissa antamassa tarpeellisia tietoja, ja on heillä oikeus ottaa osaa keskusteluihin, mutta ei päätöksiin, elleivät he samalla ole valtuuston jäseniä. Heidän poissaolonsa ei estä asian käsittelyä valtuustossa.

14 §.

Sittenkun asiasta on valtuuston kokouksessa keskusteltu ja puheenjohtaja julistanut keskustelun päättyneeksi, tehköön hän semmoisen äänestysesityksen, että vastaus „jaa“ taikka „ei“ ilmaisee valtuuston päätöksen.

Kun vastaus on annettu, ilmoittakoon puheenjohtaja, mikä hänen käsityksensä mukaan on tullut päätökseksi ja vahvistakoon sen, ellei muuta äänestystä vaadita, vasaranlyönnillä. Jos äänestystä vaaditaan, toimitettakoon se julkisesti ja nimenhuudolla.

Se mielipide, jonka puolesta enimmäkseen äänet on annettu, tulkoon valtuuston päätökseksi. Äänen jakautuessa tasan tulee se mielipide päätökseksi, johon puheenjohtaja yhtyy.

Kun valtuuston on päätettävä sellaisen kiinteistön tahi oikeuden myymisestä, panttaamisesta tahi vaihtamisesta, joka lahjan, testamentin tahi muun laillisen saannon kautta on tullut kunnan omaksi, vaaditaan päätöksen tekoon, että vähintään kaksi kolmannesta valtuuston saapuvilla olevista jäsenistä sitä kannattaa.

Kun äänestyksen tulos on saatu selville, julistakoon puheenjohtaja päätöksen.

15 §.

Valtuuston kokouksissa kirjoittaa pöytäkirjan valtuuston valitsema sihteeri.

Valtuusto antaa puheenjohtajan ja vähintään kahden aina kerraksi sitä varten valitun jäsenen toimeksi pöytäkirjan tarkistamisen valtuuston määrättävänä päivänä,

Pöytäkirjan allekirjoittavat puheenjohtaja ja sihteeri sekä tarkistajat. Jos tarkistajista yksi tahi useammat kieltäytyvät pöytäkirjaa allekirjoittamasta, väittäen, ettei se sisältään vastaa sitä, mitä valtuuston kokouksessa on tapahtunut, merkitköön puheenjohtaja sen pöytäkirjaan ja lykätköön tarkistamisen valtuuston seuraavaan kokoukseen. Tarkistettu pöytäkirja on edeltäpäin ilmoitettuna päivänä valtuuston kokoushuoneessa tai muussa valtuuston määrättävässä paikassa sopivan valvonnan alla asetettava nähtäväksi.

16 §.

Sillä, joka on ollut valtuuston kokouksessa käsiteltävää asiaa päättämässä, olkoon oikeus heti ilmoittaa vastalause tehtyä päätöstä vastaan. Jos vastalauseen tekijä tahtoo saada vastalauseensa perusteltuna pöytäkirjaan liitetyksi, antakoon sen kirjallisesti sihteerille viimeistään pöytäkirjan tarkistamistilaisuudessa.

17 §.

Valtuuston päätös ratkaistussa asiassa on, niin pian kuin se on tarkistettu, Hallintolautakunnalle kirjallisesti ilmoitettava.

Lähetettävät toimituskirjat allekirjoittaa puheenjohtaja sekä varmentaa nimellään sihteeri.

18 §.

Valtuutetuilla on oikeus Hallintolautakunnalta saada niitä asiakirjoja ja tietoja, jotka he tarpeellisiksi katsovat.

19 §.

Valtuusto saakoon, milloin tarpeelliseksi katsoo, asettaa erityisiä valiokuntia asioita valmistamaan.

III LUKU.

Hallintolautakunta.

20 §.

Kaupungin hallinnon keskuselimeksi ja ylimmäksi valvojaksi asetatakseon valtuusto Kaupungin Hallintolautakunnan, johon kuuluu puheenjohtaja ja 4 jäsentä vakinaisina kaupungin toimihenkilöinä.

21 §.

Hallintolautakunnan tulee valvoa, että Raha-asiaien Toimikunnan toiminnan kautta kaupungin yhteistä omaisuutta tuloja, etuja ja oikeuksia asianmukaisesti hoidetaan sekä että toimeenpanoa varten asetetut lautakunnat, hallintokunnat tai henkilöt panevat täytäntöön valtuuston tekemät päätökset.

Jos Hallintolautakunta havaitsee, että joku valtuuston tekemä päätös on Suomen Työväen Pääneuvoston ja Suomen Kansanvaltuuskunnan hyväksymää lakia, voimassa olevia asetuksia tai määräyksiä vastaan, taikka että alistaminen tai ilmoittaminen on laiminlyöty, milloin sen olisi pitänyt tapahtua, olkoon velvollinen kieltämään apunsa tällöisen päätöksen toimeenpanemiseen. Sellaisessa tapauksessa tulee sen kirjallisesti ilmoittaa valtuustolle, ettei päätöstä käy toimeenpaneminen ja esiintuoda syyt siihen.

Asianomaisella on valta semmoisesta kiellosta valittaa siinä järjestyksessä, joka on säädetty muutoksen hakemisesta Hallintolautakunnan päätöksiin.

22 §.

Hallintolautakunta saa tehdä valtuustolle ehdotuksia kaupungin yhteisistä asioista.

23 §.

Esitykset ja lausunnot, joita valtuusto tai eri tarkoituksia varten asetetut toimikunnat valtion viranomaiselle antavat, ovat lähetettävät Hallintolautakunnan kautta.

24 §.

Hallintolautakunnan velvollisuuksista ja tehtävistä julkisena viranomaisena kuin myös muiden virka- ja palvelusmiesten asettamisesta kaupungin ja kunnallishallinnon tarpeita varten olkoon voimassa, mitä siitä Suomen Työväen Pääneuvoston ja Suomen Kansanvaltuuskunnan antamilla säädöksillä määrätään.

IV LUKU.

Ilmoittaminen, alistaminen ja valitukset.

25 §.

Kaupunginvaltuuston päätöksestä on tieto toimitettava Kansanvaltuuskunnalle, kun päätös koskee sellaisen kiinteän

omaisuuden tai oikeuden myymistä, panttaamista tai vaihtamista, joka lahjan tai testamentin kautta on tullut kunnan omaksi ja on määrätty käytettäväksi sen yhteiseksi hyödyksi jotakin erityistä tarkoitusta varten, niin myös kun se koskee sellaista välipuhetta tai sopimusta, joka vaikuttaisi sen oikeuden muuttamista tai supistamista, mikä kunnalla on sellaiseen kiinteistöön tai etuun.

Päätökset, jotka koskevat uusia maksuja yleisestä liikkeestä, kuten tie-, silta-, satama- ja lauttarahoja, tai muutoksia entisiin, ovat voimaan päästäkseen alistettavat Kananvaltuuskunnan vahvistettaviksi.

Sellaiset ilmoitukset ja alistukset ovat lähetettävät Hallintolautakunnan kautta Lääninvaltuuskunnalle, jonka tulee toimittaa ne Kansanvaltuuskunnalle.

26 §.

Lääninvaltuuskunnan vahvistettavaksi on alistettava ne päätökset, jotka koskevat yleisiä määräyksiä siveellisyyden, raittiuden, terveydenhoidon sekä järjestyksen ja turvallisuuden edistämiseksi kaupungissa.

Tällaiset määräykset ovat saatettavat yleisön tietoon sillä tavalla kuin kunnallisten ilmoitusten tiedoksiantamisesta on tapana.

27 §.

Joka ei tyydy valtuuston tekemään päätökseen, saakoon siitä tehdä kirjallisen valituksen, joka ynnä valituksenalainen päätös on valittajan itsensä tai hänen laillisesti valtuuttamansa asiamiehen annettava Lääninvaltuuskunnalle kymmenen päivän kuluessa siitä päivästä, jona valittaja sai päätöksestä tiedon, sitä päivää kuitenkin lukuunottamatta; ja tulee valittajan samalla valitukseen liittää todistus päivästä, jona päätös hänelle tiedoksi annettiin.

Jos valittaja laiminlyö mitä tässä on määrätty, olkoon menettänyt puhevaltansa päätöstä vastaan.

Valittajan katsotaan saaneen tiedon päätöksestä sinä päivänä, jona se on 15 §:n mukaan julkaistu.

28 §.

Jos siitä valitetaan, ettei päätös ole laillisessa järjestyksessä tehty taikka että se on ristiriidassa Pääneuvoston ja Kansanvaltuuskunnan säätämän lain tai asetusten kanssa taikka muuten menee valtuuston toimivaltaa ulommaksi, saa Lääninvaltuuskunta, jos näkee syytä olevan, kieltää päätöksen täytäntöönpanon.

Jos valitus perustuu siihen, että valittajan yksityinen oikeus on päätöksellä tullut loukatuksi, ja semmoinen valitus hyväksytään, olkoon oikaisu sille eduksi, joka on valittanut, mutta muutoin pysyy päätös voimassa, ellei sen havaita olevan ristiriidassa yleisen lain tai asetusten kanssa, jolloin Lääninvaltuuskunta määrätköön päätöksen kokonansakin kumotuksi.

29 §.

Se, joka on tyytymätön Hallintolautakunnan päätökseen tämän itsenäisesti ratkaisemissa asioissa, saa hakea siihen muutosta Lääninvaltuustolta kymmenen päivän kuluessa päätöksen tiedoksiantamisesta lukien.

30 §.

Lääninvaltuuskunnan päätökseen saa hakea muutosta Kansanvaltuuskunnan sisäasiainosastossa viimeistään ennen kello kahtatoista kymmenentenä päivänä päätöksen tiedoksisaamisesta, sitä päivää kuitenkin lukuunottamatta; ja noudatettakoon siinä, mitä sellaisesta muutoksen hakeemisesta yleensä on säädetty.

31 §.

Sellaiset tässä luvussa mainitut valitukset, jotka kohdistuvat kaupungin valtuuston tekemiin päätöksiin, otta-

koon tässä laissa tarkoitettu valtion viranomaisen tutkittaviksi ja ratkaistaviksi ainoastaan siltä osalta, mikä koskee päätöksen laillisuutta.

V LUKU.

Erityisiä säännöksiä.

32 §.

Kaupunginvaltuuston sekä valtuuston valitsemain hallintokuntain puheenjohtajain tulee pitää huolta, että pöytäkirjat liitteineen sekä niistä tehdyt luettelot ynnä muut asiakirjat hyvin säilytetään ja kuntalaisten saatavilla tarpeen mukaan pidetään, sekä toimesta erotessaan jättää ne seuraajillensa.

Kunnan jäsen olkoon, jos hän sitä pyytää, oikeutettu saamaan oikeaksi todistetun jäljennöksen sanotuista asiakirjoista tahi otteen mainittujen viranomaisten kokouksissa tehdyistä pöytäkirjoista. Valitusasioissa toimituskirja on annettava joutuisasti ja ainakin ennenkuin puolet kunkin tapauksen varalta säädetyistä määräjasta on kulunut.

Valtuuston asiana on määrätä, onko asiakirjoista suoritettava lunastusta ja kuinka paljon. Älköön lunastusta kuitenkaan otettako niistä asiakirjoista, jotka annetaan kunnan yhteisiä tarpeita varten tai asianomaisille virkamiehille tahi yleisille asiamiehille, älköönkä silloinkaan kun valtuuston päätös on pöytäkirjanotteella tiedoksi annettava sille, jota päätös koskee.

33 §.

Sakot, joita kunnanvaltuusto tahi valtuuston valitsemat lautakunnat lain nojalla poissaolosta määräävät, menevät kunnan yleiseen kassaan ja ulosotetaan, ellei niitä hyvällä makseta, sillä tavoin kuin ulosottotoimesta Kansanvaltuuskunnan antamassa lailla on säädetty.

34 §.

Jos kunnallisessa toimessa tai palveluksessa oleva on tässä toimessaan hukannut varoja taikka osottanut vilpillisyyttä tahi muuta epärehellisyyttä, on valtuustolla oikeus pidättää hänet tehtävänsä toimittamisesta, ja on asia viipymättä jätettävä tuomioistuimen käsiteltäväksi sekä siitä ilmoitettava läänin valtuuskunnalle.

35 §.

Helsingin Työväenjärjestöjen Eduskunnan tai muun sellaisen sosialidemokratisen, kaupungin vallankumouksellista väestöä edustavan järjestön, jolle Helsingin Työväenjärjestön Eduskunta on antanut oikeuden ylimmän kunnallisen vallan hallintoon kaupungissa, määrättäväksi jää, milloin voidaan vallankumouksen etuja loukkaamatta laajemmassa mitassa ruveta noudattamaan marraskuun 17 päivänä 1917 vahvistettua kaupunkien kunnallislakia.
